

د افغانستان دموکراتیک جمهوریت

د عدلیې وزارت

رسمی جریده

۳- مقررہ تحقیقات علمی در موسسات تحصیلات عالی جمهوری دموکراتیک افغانستان.

ACKU

مصوبه شورای وزیران جمهوری دموکراتیک افغانستان

شهر کابل

شماره (۲۷۴)

۱۳۶۳/۱۲/۲۱

در باره منظوری مقررہ تحقیقات علمی در مؤسسات تحصیلات عالی جمهوری دموکراتیک
افغانستان

«شورای وزیران جمهوری دموکراتیک افغانستان تصویب مینماید:

مقررہ تحقیقات علمی در مؤسسات تحصیلات عالی جمهوری دموکراتیک افغانستان منظور است، در جریده رسمی
نشر گردد.»

سلطانعلی کشتمند

رئیس شورای وزیران جمهوری دموکراتیک افغانستان

مقررۀ تحقیقات علمی در موسسات تحصیلات عالی جمهوری دموکراتیک افغانستان

فصل اول

احکام عمومی

ماده اول:

این مقررۀ به منظور تنظیم امور سازماندهی، پلانگذاری، منابع مالی و تطبیق عملی نتایج تحقیقات علمی که در موسسات تحصیلات عالی جمهوری دموکراتیک افغانستان صورت میگیرند، وضع گردیده است.

ماده دوم:

وظایف اساسی موسسات تحصیلات عالی در پیشبرد تحقیقات علمی عبارت اند از:

۱- پیشبرد امور تحقیقات علمی به منظور پیشرفت علمی - تخریکی در عرصه های مختلف اقتصادی و اجتماعی کشور.

۲- تطبیق نتایج تحقیقات علمی در پروسه تعلیم، آشنائی عملی محصلان موسسات تحصیلات عالی با مشخصات تحقیقات معاصر علمی و تشویق ایشان در اجرای امور علمی تحقیقاتی.

۳- ارتقای تخصص کادر های پیدا گوژی.

ماده سوم:

تحقیقات علمی در موسسات تحصیلات عالی در جهات ذیل صورت میگیرد:

۱- تحقیق پروبلم های نظری.

۲- حل مسایل مبرم رشد اقتصادی و اجتماعی جمهوری دموکراتیک افغانستان.

۳- تهیه کتب و ممد درسی.

۴- اجرای امور تحقیقاتی علمی دارای خصوصیات میتودیکی.

تحقیقات علمی موسسات تحصیلات عالی در ساحات اقتصادی و اجتماعی صورت میگیرد.

ماده چهارم:

تحقیقات علمی در موسسات تحصیلات عالی به ارتباط منابع مالی قرار آتی است:

۱- تحقیقات علمی وظیفوی: اجرای این گونه تحقیقات از جمله وظایف مستقیم علمی هیئت تدریسی موسسات تحصیلات عالی بشمار می‌رود که در چوکات وظایف عادی اکادمیک شان صورت گرفته و بدون پرداخت حق الزحمه اجرا می‌گردد.

۲- تحقیقات علمی قراردادی: این گونه تحقیقات به اساس قراردادهای دو جانبه بین موسسات و فرمایش دهنده از یک طرف و موسسات تحصیلات عالی از طرف دیگر اجرا می‌شود. کارمندان موسسات تحصیلات عالی بشمول اسپیرانت ها و محصلان که امور تحقیقات علمی را طبق قرارداد انجام می‌دهند، بالای تحقیقات مذکور خارج وقت رسمی کار میکنند و حق دارند و که درین مورد مطابق حجم کار شان حق الزحمه دریافت نمایند.

ماده پنجم:

بمنظور پیشبرد تحقیقات علمی در موسسات تحصیلات عالی برای حل پروبلم های مشخص علمی طبق پیشنهاد ریاست موسسه تحصیلات عالی و فیصله وزارت مربوط در موسسه مذکور لابراتوار های اختصاصی تحقیقات علمی ایجاد می‌گردد.

ماده ششم:

جهت اجرای امور مشخص تحقیقات علمی که از طرف وزارتها، ادارات، موسسات و تصدی ها پیشنهاد می‌گردد به اساس تصمیم مشترک وزارت یا اداره و وزارت دارای موسسه تحصیلات عالی، لابراتوار های اختصاصی تحقیقات علمی ایجاد می‌گردد.

ماده هفتم:

ترتیب ایجاد لابراتوار های اختصاصی تحقیقات علمی و اجرای فعالیت آنها مطابق طرزالعمل که از طرف وزارت تحصیلات عالی و مسلکی به موافقه اکادمی علوم جمهوری دموکراتیک افغانستان و وزارت مالیه جمهوری دموکراتیک افغانستان تصویب می‌گردد، تعیین می‌شود.

فصل دوم

سازماندهی و پلانگذاری امور تحقیقات علمی

ماده هشتم:

در موسسات تحصیلات عالی تحقیقات علمی طبق پلان های مشخص که بر اساس موضوعات علمی ترتیب شده اند، صورت میگیرد، هر یک از موضوعات علمی مذکور دارای هدف و مراحل خاص تحقیق، دوره اجراء، مدت اجراء، رهنما و محقق مربوط آن میباشد.

ماده نهم:

موسسات تحصیلات عالی امور تحقیقات علمی خود را به اساس پلان تحقیقات علمی موسسه و پلان تحقیقات علمی موضوعات عمده اجرایی نماید.

ماده دهم:

پلان تحقیقات علمی موسسات تحصیلات عالی مرکب از پلان پوهنخی ها و دیپارتمنت ها بوده که از طرف شورای علمی موسسه مربوط تایید و مطابق به هدایت وزارت تحصیلات عالی و مسلکی از طرف رئیس موسسه تحصیلات عالی مذکور منظور میگردد.

ماده یازدهم:

پلان تحقیقات علمی موضوعات عمده به پیشنهاد موسسه تحصیلات عالی مربوط از طرف وزارت مربوطه تهیه و به منظوری ریاست شورای وزیران جمهوری دموکراتیک افغانستان رسانیده میشود.

مسوده پلان تحقیقات علمی موضوعات عمده، همه ساله الی اخیر ماه حوت به ریاست شورای وزیران جمهوری دموکراتیک افغانستان عرض تصویب پیشنهاد میگردد.

ماده دوازدهم:

وزارت ها و موسسات تحصیلات عالی تحقیقات علمی را به همکاری نزدیک با اکادمی علوم جمهوری دموکراتیک افغانستان سایر وزارتها، موسسات و ادارات ذیربط پیش میبرند و در مورد پلان تحقیقات علمی، سازماندهی تحقیقات مشترک علمی، تدویر کنفرانس های علمی، طبع و نشر آثار علمی پیرامون پرابلم های مشخص همکاری می نمایند.

ماده سیزدهم:

در موسسات تحصیلات عالی تحقیقات علمی از طرف استادان و اسپیرانت ها صورت میگیرد.

در اجرای تحقیقات علمی، محصلان کارمندان و کارگران موسسات تحصیلات عالی نیز میتوانند سهم بگیرند.

ماده چاردهم:

رهنمای موضوعات تحقیقات علمی همزمان با منظوری پلان تحقیقات علمی تعیین میشود.

ماده پانزدهم:

مسئولیت کیفیت و زمان انجام کار تحقیقات علمی را رهنمای موضوع بعهدہ دارد. در مورد اجرای پلان تحقیقات علمی آمران ذیصلاح دیپارتمنت، پوهنخی، موسسه تحصیلات عالی و وزارت های مربوط مسئول میباشند.

ماده شانزدهم:

وزارت ها، روسای موسسات تحصیلات عالی و پوهنخی ها و آمران دیپارتمنت ها، کنترول اجرای پلان های تحقیقات علمی را سازمان داده و پیشنهاد های خود را پیرامون تطبیق علمی، نتایج تحقیقات انجام یافته علمی در ساحات اقتصادی و اجتماعی کشور ارائه میدارند. گزارش رهنمای تحقیقات علمی به اشتراک دانشمندان و نمایندگان اداره و موسسات ذیعلاقه مورد بررسی قرار میگیرد.

ماده هفدهم:

آمران دیپارتمنت ها و روسای پوهنخی ها همه ساله پیرامون تطبیق پلان تحقیقات علمی به ریاست موسسه تحصیلات عالی مربوطه گزارش ارائه مینمایند ترتیب ارائه گزارش و وقت آن از طرف وزارت دارای موسسه تحصیلات عالی تعیین میگردد.

ماده هجدهم:

موسسات تحصیلات عالی مکلفند تا گزارش علمی راجع به کار تحقیقات انجام یافته علمی و اسناد و ضمایم آن (طرح ها، جدول ها، فوتوها، وغیره) در دو نسخه یکی را در کتابخانه مرکزی موسسه تحصیلی و دیگری را در دیپارتمنت که تحقیقات مذکور را انجام داده است، برای استفاده بعدی محفوظ نگهدارند.

ماده نوزدهم:

روسای موسسات تحصیلات عالی همه ساله تا اول ماه ثور راجع به انجام تحقیقات علمی سال گذشته و تطبیق عملی نتایج آن در ساحات اقتصادی و اجتماعی کشور بوزارت های مربوطه گزارش ارائه مینمایند.

ماده بیستم:

وزارت ها همه ساله تا اول ماه جوزا راجع به انجام تحقیقات علمی ادارات مربوط و همچنان در مورد هر یکی از موضوعات مندرج در پلان تحقیقات علمی و موضوعات عمده بشورای وزیران جمهوری دموکراتیک افغانستان گزارش میدهند.

ماده بیست و یکم:

بمنظور همکاری و نتیجه گیری از تحقیقات علمی و همچنان بررسی وسیع کار های مهم و عمده علمی از جانب روسای موسسات تحصیلات عالی کنفرانس های علمی ساحوی سازمان داده میشود.

راجع به موضوعات بسیار عمده کنفرانس های مشترک علمی موسسات تحصیلات عالی و وزارت ها، دیپارتمنت ها و موسسات ذیعلاقه دایر میگردد.

فصل سوم

منابع مالی تحقیقات علمی

ماده بیست و دوم:

مبالغی که از بودجه موسسه تحصیلات عالی جهت پیشبرد کار تحقیقات علمی اختصاص داده میشود غرض بدست آوردن سامان آلات، تجهیزات، مواد مختلفه، مسافرت کارمندان علمی، طبع و نشر آثار و تدویر کنفرانس های علمی مورد استفاده قرار میگردد.

ماده بیست و سوم:

امور تحقیقات علمی باسناد فرمایش وزارت ها، موسسات و ادارات مطابق به قراردادی که بین فرمایش دهنده و موسسه تحصیلات عالی به امضاء میرسند، اجرا میگردد و مخارج آن از حساب بودجه فرمایش دهنده پرداخته میشود.

قرارداد شامل نکات ذیل میباشد:

- ۱- نام گذاری هر بخش تحقیقات با تذکر نتیجه کار تحقیقات.
- ۲- مدت اعتبار قرارداد و مدت انجام کار بصورت عام و در بخش های جداگانه آن.
- ۳- مصرف اجرای کار مطابق برآوردی که در قرارداد تعیین شده است.
- ۴- ترتیب تحویلدهی و تحویل گیری کار بصورت عام و در بخش های جداگانه.
- ۵- ترتیب محاسبه پیش پرداخت کار انجام شده.
- ۶- طرز کنترل از جانب فرمایش دهنده در جریان اجرای کار مصارف.
- ۷- مکلفیت طرفین در مورد تخلف از تعهد.
- ۸- سایر شرایط مربوط به انجام کار مشخص.

ماده بیست و چارم:

بمنظور حصول تادیبات فرمایش دهنده گان موسسات تحصیلات عالی میتوانند در یکی از بانک های کشور حساب افتتاح نمایند.

ماده بیست و پنجم:

فرمایش دهنده مکلف است تا بعد از امضاء قرارداد در ظرف پنج روز ۲۵ فیصد مبلغی را که طبق قرارداد باید در ظرف سال تادیه شود بحساب موسسه تحصیلات عالی انتقال دهد.

پرداخت مبالغ باقیمانده از جانب فرمایش دهنده بعد از امضای اسناد اجرای بخش های کار، صورت میگیرد.

ماده بیست و ششم:

در صورت عدم انتقال مبلغ مندرج در قرارداد از طرف فرمایش دهنده در دوره معینه بدون عذر معقول، موسسه تحصیلات عالی میتواند طور یکجانبه قرارداد را لغو و موضوع را به فرمایش دهنده اطلاع دهد.

ماده بیست و هفتم:

مبلغی که از طرف فرمایش دهنده بحساب موسسه تحصیلات عالی طبق قرارداد پرداخته میشود، برای مصارف مسافرت کارمندان علمی و تهیه مواد و تجهیزات مورد ضرورت تحقیقات علمی و فعالیت طباعتی و نشراتی استفاده میگردد.

تجهیزاتی که موسسه تحصیلات عالی از حساب فرمایش دهنده بدست آورده است، بعد از انجام کار تحقیقاتی به اختیار موسسه تحصیلات عالی قرار میگیرد.

ماده بیست و هشتم:

رهنمای موضوع راجع به مصارف کار تحقیقاتی علمی بااساس قرارداد گزارش تهیه و بعد از تأیید رئیس موسسه به وزارت مربوط ارسال میگردد.

ماده بیست و نهم:

(۱) استادان و کارمندان موسسات تحصیلات عالی که تحقیقات علمی را طبق قرارداد انجام میدهند، میتوانند ۵۰ فیصد معاش ماهوار رسمی بشمول معاش کدر علمی خود حق الزحمه دریافت نمایند.

محصلان و اسپیرانت ها که در عین کارهای علمی قراردادی شرکت میورزند، نیز بدریافت حق الزحمه ۵۰ فیصد مدد معاش ماهوار خویش مستحق میباشند.

(۲) هرگاه کار انجام شده به علت نواقص کیفی ناشی از قصور کارمند علمی از طرف فرمایش دهنده پذیرفته نشود، کارمند موظف مکلف است در مدتی که از طرف رهنمای علمی تعیین میشود، بالای تحقیقات علمی جهت اكمال آن بدون دریافت حق الزحمه اضافی دوباره کار نماید.

فصل چهارم

تطبيق نتایج کار تحقیقات علمی

ماده سی ام:

موسسه تحصیلات عالی میتواند به موافقه فرمایش دهنده، نتایج تحقیقات علمی را که طبق قرارداد صورت گرفته است، نشر نماید، فرمایش دهنده نیز صلاحیت دارد تا نتایج تحقیقات علمی را که بدسترس او قرار میگیرد نشر نماید و یا به موسسه دیگر انتقال بدهد.

ماده سی و یکم:

نتیجه تحقیقات علمی موسسه تحصیلات عالی به اجازه رئیس موسسه تنها در صورت اجرای شرایط ذیل به فرمایش دهنده سپرده میشود:

۱- رهنمای تحقیقات علمی مکلف است تا نتایج کار را به کمیسیون ارزیابی تحقیقات علمی که جهت ارزیابی نتیجه تحقیقات علمی در ریاست موسسه تحصیلات عالی تشکیل گردیده، پیشنهاد نماید.

۲- کمیسیون ارزیابی تحقیقات علمی باید تشخیص نماید که آیا در تحقیقات مذکور اسرار دولتی وجود دارد یا نه.

۳- در صورت موجودیت اسرار دولتی در نتایج تحقیقات علمی رئیس موسسه تحصیلات عالی مکلف است که نتایج تحقیقات را بعد از حصول احکام مقامات ذیصلاح به فرمایش دهنده تسلیم نماید.

ماده سی و دوم:

(۱) نتایج تحقیقات علمی بعد از انجام کار تحقیقات علمی و تهیه گزارش بدون تأخیر (به استثنای حالت مندرج فقره ۳ ماده ۳۱ این مقرر) به فرمایش دهنده سپرده میشود.

(۲) گزارش به امضای رهنمای موضوع و رئیس موسسه تحصیلات عالی از یکطرف و آمر موسسه فرمایش دهنده از طرف دیگر تائید میگردد.

(۳) هنگام تطبيق کار تحقیقات علمی فرمایش دهنده، از طرف فرمایش دهنده تصدیق نامه تطبیقات ترتیب و این تصدیق نامه از جانب کمیسیون که مشتمل از متخصصان موسسه فرمایش دهنده میباشد، امضاء و فرمایش دهنده مکلف است یک نسخه تصدیق نامه را به موسسه تحصیلات عالی که تحقیق در آن صورت گرفته است، بسپارد.

ماده سی و سوم:

وزیر تحصیلات عالی و مسلکی جمهوری دموکراتیک افغانستان صلاحیت دارد تا به اساس تصدیق نامه تطبیقات از مبلغی که فرمایش دهنده جهت انجام تحقیقات علمی، موضوع معینه تادیه کرده است برای تحقیق کنندگان جوایز نقدی تعیین نماید. این جوایز نقدی بیشتر از (۲) فیصد مبلغ تخصیص داده شده بوده نمیتواند.

ماده سی و چارم:

(۱) حجم جوایز نقدی که به استادان، کارمندان و محصلان برای تطبیقات کار تحقیقات علمی تعیین میگردد، نباید از اندازه معاش ماهوار به شمول معاش کدر علمی (یا مدد معاش ماهوار) آنان تجاوز نماید.

(۲) جوایز نقدی به امر وزیر تحصیلات عالی و مسلکی پرداخته میشود.

جوایز نقدی که برای متخصصان خارجی موسسه تحصیلات عالی تعیین میشود، بحساب بودجه موسسه تحصیلات عالی انتقال داده میشود.

ماده سی و پنجم:

این مقرر بعد از نشر در جریده رسمی نافذ است.